

СТАНОВИЩЕ

от д-р Ирена Иванова Левкова, доцент в ПУ „Паисий Хилендарски”,

член на научното жури, заповед УМО-64/05.12.2017 г.

Конкурс за заемане на академична длъжност „Професор“

Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.2. Психология (Педагогическа и възрастова психология)

Център по хуманитарни науки, БСУ

Конкурсът е обявен в Държавен вестник”, бр. 83 от 17.10.2017 г.

1. Процедура

Процедурата за провеждане на конкурса е спазена и е в съответствие с нормативните документи. Представените от кандидата материали за участие в конкурса са изготвени акуратно, в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за развитието на академичния състав в БСУ.

2. Данни за кандидата

Единствен кандидат в конкурса е доц. д-р Йонка Стефанова Балтаджиева. По смисъла на чл. 29 от ЗРАСРБ тя има право да участва в конкурса за заемане на академична длъжност „професор”, тъй като от 2001г. е доцент по Педагогическа и възрастова психология.

В периода 1995-2007г. доц. д-р Йонка Балтаджиева работи последователно като асистент, главен асистент и доцент в Университет „Проф. д-р Ас. Златаров”, Факултет по обществени науки, катедра „Педагогика и психология”, където е преподавател по обща, възрастова и педагогическа психология на студенти от професионални направления „Педагогика”, „Педагогика на обучението по химия”, „Обществено здраве” и „Психология”, ОКС „Бакалавър” и ОКС „Магистър”.

През 1990 г. ВАК присъжда на Йонка Балтаджиева научната степен „Доктор по психология“, а през 2001 г. тя получава научното звание „Доцент“.

От 2002 до 2004г. заема длъжността Декан на Факултет по обществени науки, а от 2004 до 2007г. е Заместник ректор по качеството и акредитацията.

В периода 2002-2007г. е преподавател на граждански договор по обща, възрастова и педагогическа психология в Шуменски университет „Еп. Константин Преславски”, Педагогически факултет.

В Бургаския свободен университет доц. д-р Йонка Балтаджиева започва работа през 2007 г. като доцент по Психология (Педагогическа и възрастова психология). В периода 2007-2012 е преподавател по обща психология, психология на развитието и психология на общуването в ЦХН.

От 2012 до 2014г. е програмен координатор на програмен съвет по „Социални дейности” а от 2014 изпълнява длъжността програмен координатор на програмен съвет по „Психология”, зам.-декан на Центъра по хуманитарни науки.

3. Описание на научните трудове

В периода след хабилитацията си доц. д-р Йонка Балтаджиева участва в конкурса за професор с 46 (четиридесет и шест) публикации по темата на конкурса, от които 39 (тридесет и девет) самостоятелни и 7 (седем) в съавторство. Представени са и две публикации, които не са по темата на конкурса.

От представените публикации по темата на конкурса една е на английски език.

Сред представените публикации има 1 (една) монография, 3 (три) са учебни помагала и учебници, 2 (две) студии, 28 (двадесет и осем) статии и 12 (дванадесет) доклада.

Самостоятелно изготвените трудове са 1 (една) монография, 3 (три) учебни помагала и учебници, 1 (една) студия, 25 (двадесет и пет) статии и 8 (осем) доклада.

В съавторство, уточнено с декларации са 1 (една) студия, 3 (три) статии и 3 (три) доклада.

С равностоен научен принос, признат в декларации от съавторите, 3 статии и 2 доклада. Със 70% е участието на доц. д-р Йонка Балтаджиева в студията и в единия от докладите.

Научните интереси и творчески търсения на доц. д-р Йонка Балтаджиева са ориентирани към теоретичен и експериментален анализ на психичните феномени в детска и юношеска възраст.

Те се обособяват в пет основни тематични области, всяка от които с определена самостоятелна значимост в проблематиката на психологическата наука и със значение за практиката, както на специалистите-психолози, така и за работещите в сферата на образованието:

- I. Аз-концепция (Източници – 1, 5, 9, 10, 14, 16, 19, 21, 23, 24, 25, 27, 42);
- II. Психологична природа на взаимоотношенията и взаимодействията между субектите в образователната среда в начален училищен етап (Източници – 2, 4, 15, 29, 30, 32, 33, 34, 39, 43, 44, 45);
- III. Академична мотивация на ученици в подрастваща възраст и студенти (Източници – 6, 11, 18, 35);
- IV. Лидерство в начална училищна възраст (Източници – 28, 31);
- V. Теоретични проблеми на психологията на развитието в детството и юношеството (Източници – 2, 12).

4. Научни приноси

Научните приноси на кандидата са тясно свързани с очертаните по-горе области на значими творчески търсения. Те могат да се обособят в пет групи, като във всяка от тях теоретичните приноси са изведени на базата на конкретни експериментални изследвания, което поставя кандидата в редиците на съвременните психолози-експериментатори, използващи анализите на добити с не малък труд емпирични данни за проверка и обосноваване на своите хипотези. Прави впечатление огромният

брой изследвани лица (повече от 800), при това голяма част от тях са в начална училищна възраст, което поставя допълнителни затруднения пред изследователя.

I.В областта на Аз-концепция усилията на кандидата са насочени към разкриване на съдържателната характеристика на конструкта Аз-концепция на теоретично и експериментално ниво в няколко подобласти:

- Аз-концепция в подрастваща възраст – структура и съдържание. Експериментално изследване (Източници – 1, 5).
- Теоретичен и експериментален анализ на структурата на социалната идентичност в подрастваща възраст като елемент на Аз-концепцията (Източници – 14, 16, 19).
- Експериментално проучване на образа на собственото тяло в подрастваща възраст (20).
- Изследване на съдържателната характеристика на Аз-концепцията на 9-10- годишни и 13-14- годишни момчета и момичета, които посещават училище (Източници – 9, 10, 21, 23, 24, 25, 27, 42).

II. Доц. Балтаджиева осъществява широко теоретично и експериментално проучване на психологичната природа на взаимоотношенията и взаимодействията между субектите в образователната среда в начален училищен етап в следните проблемни области:

- Теоретичен и експериментален анализ на взаимоотношенията ученик/ученик и прояви на агресивно поведение в училище (Източници – 15, 29, 39, 45).
- Експериментално проучване на психологичната природа на конфликтните взаимоотношения между учители и ученици (Източници – 30, 34).
- Теоретично и експериментално проучване на психологичните аспекти на вътрешноличностните и междуличностните конфликти в педагогическите колективи (Източници – 32, 33, 43).

III. Осъществен е теоретичен анализ и е проведено експериментално проучване на академичната мотивация на ученици в подрастваща възраст и студенти, фокусирано върху:

- Изследването на взаимната връзка между личностни характеристики и мотивацията за учене в подрастваща възраст (Източници – 6, 35).
- Експериментално проучване на личния самоконтрол при юноши и студенти, и на нагласите и мотивацията за постижения на студенти (Източници – 11, 17, 18).

IV. Темата за лидерството в начална училищна възраст също представлява приносен момент в експерименталните проучвания на доц. Балтаджиева, като се съсредоточава в две проблемни области:

- Разкриване на зависимостите между интелигентността и лидерството (Източници – 28).
- Експериментално проучване на динамиката в лидерството в начална училищна възраст (Източници – 31).

V. Сред приносните моменти трябва да се посочи също така разработването на теоретични проблеми на психологията на развитието в детството и юношеството (Източници – 2, 12).

Представени са теориите и концепциите за психичното развитие през различни възрастови периоди на детството и юношеството от съвременни учени психолози. Разгледани са и факторите на културната (социалната) среда, които оказват влияние върху психичното развитие, напр. учене, общуване в семейството, общуване с връстници, агресивни прояви и конфликтни взаимоотношения, и др.

Научно-изследователската дейност на кандидата води не само до множество приноси от теоретико-експериментален характер, но също така и до конкретни **практико-приложни** резултати, свързани преди всичко с основната дейност на доц. Балтаджиева като преподавател във висше учебно заведение.

Така теоретичното и експериментално проучване на психологичната природа на взаимоотношенията и взаимодействията между субектите в образователната среда в начален училищен етап имат за резултат извеждане на модел на обучение във висшето педагогическо образование, определен като „Конфликт-ориентиран подход” (Източници – 44).

Темата за лидерството в начална училищна възраст води до разработване на самостоятелна учебна дисциплина „Лидерски поведенчески стратегии” в магистърска програма по „Публични комуникации и социална психология”, дистанционна форма на обучение.

Цитируемост на трудовете

Доколко са осъществени научните приноси на кандидата се вижда и от приложената справка за забелязани цитирания.

Справката със забелязани цитирания на научните трудове на доц. д-р Йонка Балтаджиева е представена коректно. Съдържа цитирания в 11 публикации. Авторите на публикациите са специалисти в областта не само на психологията и показват наличието освен на тясно специализиран интерес към трудовете на доц. Балтаджиева и това, че те притежават значение в интердисциплинарен аспект.

Две от цитиранията са в чуждестранни издания и регистрират интереса към научната продукция на доц. Балтаджиева не само на българските автори, но и на тези зад граница. Това показва, че през целия си научен и академически път доц. Балтаджиева е разработвала важни и необходими за практиката и теорията теми и проблеми.

5.Преподавателска работа

Доц. д-р Йонка Балтаджиева притежава богат преподавателски опит, който понастоящем в БСУ е концентриран в няколко теоретико-практически области, защитени с разработени учебни програми и водени лекционни курсове в бакалавърска и магистърска степени, включително и в електронен вариант.

В ПН 3.2.Психология, ОКС „Бакалавър”:

- 1.Увод в психологията
- 2.Психология на развитието в детска и юношеска възраст
- 3.Психология на общуването.

В ПН 3.2.Психология, ОКС „Магистър”:

1. Психодиагностика на детското развитие

2. Проективни техники за диагностика.

Сред разработените електронни курсове присъстват и такива, които са извън направлението на конкурса, но са свързани с теоретико-експерименталните области на нейните интереси, като например „Лидерски поведенчески стратегии”, което е показател за широчината на теоретико-практическите интереси на доц. д-р Балтаджиева.

Списъкът на водените дисциплини представя доц. Балтаджиева като опитен и необходим преподавател за Центъра по хуманитарни науки.

6. Заключение

Представените по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор” научни трудове и документи на доц. д-р р Йонка Стефанова Балтаджиева напълно отговарят на задължителните условия съгласно ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение, Правилника за развитие на академичния състав в Бургаския свободен университет. Високото равнище в многостранното научно и преподавателско развитие, научноизследователските опити и резултати в областта на педагогическата и възрастовата психология ми дават основание убедено да дам положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да гласува и предложи на Центъра за хуманитарни науки към Бургаския свободен университет избирането на доц. д-р р Йонка Стефанова Балтаджиева **на академична длъжност „Професор“ в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.2. Психология (Педагогическа и възрастова психология) в Център по хуманитарни науки, БСУ.**

Изготвил становището:

доц. д-р Ирена Иванова Левкова

23.01.2018

София